

Kütüphanelerde Dijital İnsanî Bilimler Uygulamaları

Dr. Sümeyye Akça

Marmara Üniversitesi, Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü

<https://sumeyyeakca.wordpress.com>

X: @sumeyyeakca

sumeyyesakca@gmail.com

ULUSLARARASI
KÜTÜPHANE VE
INTERNATIONAL LIBRARY AND TECHNOLOGY FESTIVAL
TEKNOLOJİ
FESTİVALI
23-27 Mart 2024
Rami Kütüphanesi

Plan

- Dijital Teknolojiler
- DİB Tanımı ve Uygulamaları
- DİB ve Kütüphanelerdeki Rolü

Dijital Teknolojiler

- Kültürel içeriğin korunması ve kültürel mirasın tüm izleyiciler için daha eriŐilebilir hale getirilmesi için yeni firsatlar,
- Erişim kısıtının ortadan kalkması,
- Daha fazla entegrasyon!

Kaynak: European Commission Culture and Creativity. (19 Ekim, 2023). European digital heritage.
<https://culture.ec.europa.eu/cultural-heritage/cultural-heritage-in-eu-policies/european-digital-heritage>

Nerelerde Kullanılıyor?

- Kayıt ve koruma
- Erişim
- Prestij
- Toplum bilinci
- Analiz ve araştırma

Katkısı?

- Ekonomik katkı
- Kültürel katkı
- Sosyal katkı

- *Avrupa Komisyonu*, potansiyel miras bölgelerinde canlılık oluşturarak sürdürülebilir turizmi desteklemek için kültürel miras (cultural heritage) alanını öncelikli alan olarak ilan etmiştir.
- Ayrıca miras üzerinde yapılan çalışmalar devletlerin sürdürülebilir ekonomik gelişmesine, iş sektörüne, toplumsal algı ve aidiyetlerinin artmasına da katkı sağlar (European Comission Culture, 2014).

Avrupa Birliđi Ajandası 2018

- Sosyal uyum ve refah için kültürün gücünü kullanmak
- Eğitim ve yenilikte, büyüme için kültür temelli yaratıcılığı desteklemek
  - 1,5 milyon Euro'luk teklif ağrısı Kültür ve Bilgisayar ve İletişim teknolojileri üzerine yapılacak çalışmalar için
  - Turizm mobilitesi için UNESCO'yla ortak alıřmalar
- Uluslararası kültürel iliřkilerin güçlendirilmesi

Kaynak: European Commission, Directorate-General for Communication, The EU in 2018 – General report on the activities of the European Union, Publications Office of the European Union, 2019, <https://data.europa.eu/doi/10.2775/356350>

- Avrupa Komisyonu'nun İletişim Ağları, İçerik ve Teknoloji Genel Müdürlüğü (CNECT), Üye Devletlerin dijitalleşmesini ve kültürel materyallere çevrimiçi erişimini ve dijital korumayı desteklemek için politika, koordinasyon ve finansman eylemlerinden sorumludur.

Kaynak: European Commission Culture and Creativity. (19 Ekim, 2023). European digital heritage.
<https://culture.ec.europa.eu/cultural-heritage/cultural-heritage-in-eu-policies/european-digital-heritage>

Avrupa 2020 Stratejisi

- Ekonomik büyüme, istihdam yaratma ve Avrupa vatandaşlarının yaşam kalitesi için bilgi teknolojilerinin faydalarını optimize etmeyi amaçlıyor.
- Basılı materyaller (kitaplar, dergiler ve gazeteler), fotoğraflar, müze objeleri, arşiv belgeleri, ses ve görsel-işitsel materyaller, anıtlar ve arkeolojik alanları içeren Avrupa'nın kültürel belleğinin dijitalleştirilmesi ve korunması, Dijital Ajanda'nın ele aldığı kilit alanlardan biri

Kaynak: The European Commission Recommendations. (2011). Commission Recommendation of 27 October 2011 on the digitisation and online accessibility of cultural material and digital preservation. Official Journal of the European Union. L283/39.

İş Birliđinin Önemi

- Sürdürülebilir, birlikte çalışabilir ve açık dijital altyapıların geliştirilmesi, AB Parlamentosu, AB üye devletleri ve Avrupa Komisyonu'nun birlikte ortak bir Avrupa dijital vizyonunun geliştirilmesi ve uygulanması için kilit alanları belirlediği Dijital On Yıl Politika Programı 2030'un ana odak noktalarından biridir.

Kaynak: Decision (eu) 2022/2481 of the european parliament and of the council of 14 december 2022establishing the digital decade policy programme 2030 (text with eea relevance), OfficialJournal of the European Union (2022-12-19) 4–26.
URL:URL:https://eurlex.europa.eu/eli/dec/2022/2481/oj.

Next: Horizon Europe

The ambitious EU research and innovation framework programme (2021-2027)

fuel EU's **scientific and technological excellence** and the strengthen the European Research Area (ERA)

**Science
& technology**

tackle policy priorities, including **green and digital transitions** and Sustainable Development Goals

Society

boost Europe's **innovation uptake, competitiveness and jobs**

Economy

Kaynak: European Commission Horizon Europe. (19 Ekim, 2023). The EU Research and Innovation Programme 2021-27. https://research-and-innovation.ec.europa.eu/system/files/2022-06/ec_rtd_he-investing-to-shape-our-future_0.pdf

Pillar II

Budget for clusters & for JRC

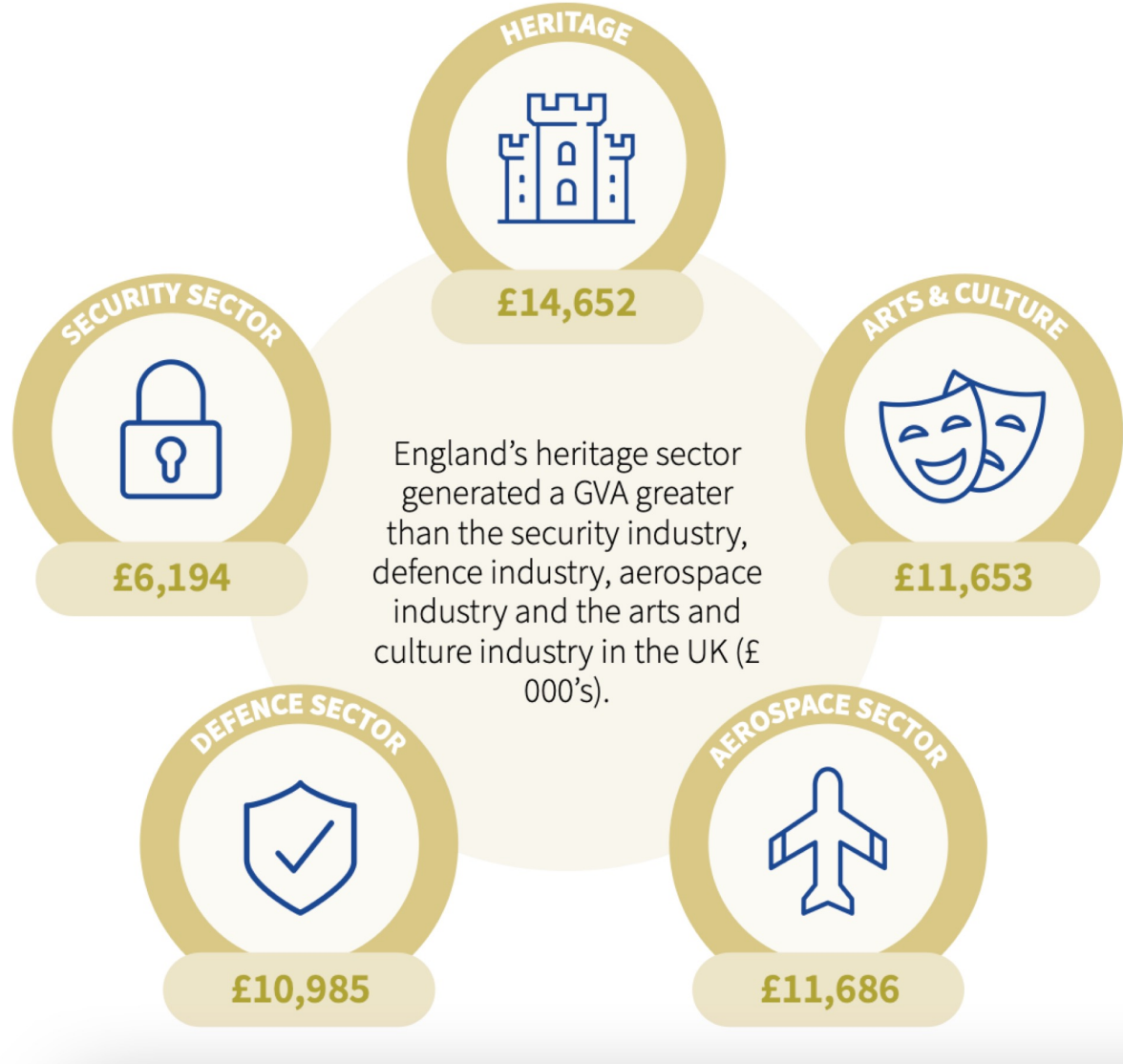
in current prices

Cluster 1	Health	€8.246 billion (including €1.35 billion from NGEU)
Cluster 2	Culture, Creativity & Inclusive Societies	€2.280 billion
Cluster 3	Civil Security for Society	€1.596 billion
Cluster 4	Digital, Industry & Space	€15.349 billion (including €1.35 billion from NGEU)
Cluster 5	Climate, Energy & Mobility	€15.123 billion (including €1.35 billion from NGEU)
Cluster 6	Food, Bioeconomy, Natural Resources, Agriculture & Environment	€8.952 billion
	JRC (non-nuclear direct actions)	€1.970 billion

Clusters are including a budget for Partnerships and Missions
NGEU is Next Generation EU programme – Recovery Fund

Kaynak: European Commission Horizon Europe. (19 Ekim, 2023). The EU Research and Innovation Programme 2021-27.
https://research-and-innovation.ec.europa.eu/system/files/2022-06/ec_rtd_he-investing-to-shape-our-future_0.pdf

Kaynak: Heritage Counts. (2020). Heritage and the Economy 2020. <https://historicengland.org.uk/content/heritage-counts/pub/2020/heritage-and-the-economy-2020/>

DIRECT GVA OF THE LARGEST HERITAGE SUB-SECTORS

**LIBRARIES,
ARCHIVES,
MUSEUMS**

£3,007m
(20.5%)

**ARCHITECTURAL
& ENGINEERING
ACTIVITIES**

£2,100m
(14.3%)

**PUBLIC ADMINISTRATION
& DEFENCE, COMPULSORY
SOCIAL SECURITY**

£618m
(4.2%)

CONSTRUCTION

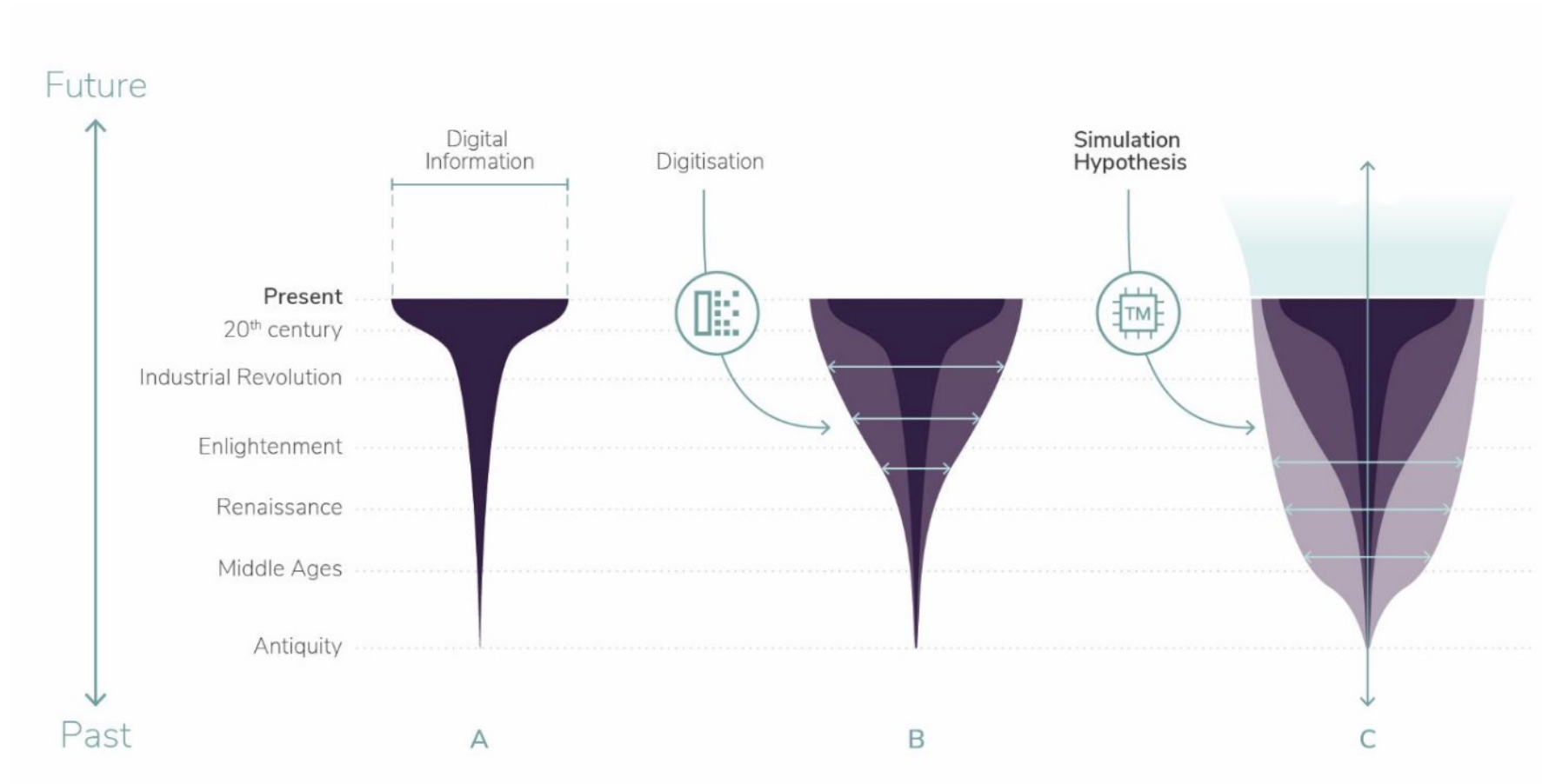

£6,761m
(46%)

Kaynak: Heritage Counts. (2020). Heritage and the Economy 2020. <https://historicengland.org.uk/content/heritage-counts/pub/2020/heritage-and-the-economy-2020/>

Dijital İnsanî Bilimler

- Dijitalleştirilen kültürel miras üzerinde içeriği zenginleştirerek geçmişi daha iyi anlamaya yönelik uygulamalar geliştirmek.
- İnsan deneyimini, insan doğasının çeşitliliğinin ön plana çıkarılmasında istatistikî ve matematiksel yöntemler kullanmak (Kramer, 2012).

Kaynak: Kaplan, F. (2014). Frederic Kaplan: How to build an information time machine [Video dosyası]. Erişim adresi: https://www.ted.com/talks/frederic_kaplan_how_i_built_an_information_time_machine/transcript?language=en adresinden erişildi.

Nerelerde Kullanılıyor?

- Ziyaretçi deneyimlerin ölçülmesi,
- Eğitim sektöründe içerik geliştirme,
- Turizm uygulamaları (applications) ve oyun geliştirilmesi!

Kütüphaneler Ne Yapacak?

- Dijital araçların sınırlılıklarını daha iyi anlamaya çalışmak,
- İyi proje geliştirme uygulamaları oluşturmak,
- Araştırma yaşam döngüsü boyunca verileri yönetmek,
- Çoklu okuryazarlıkları (bilgi, veri, görsel) öğretmek
- Geleneksel kütüphaneci/fakülte ilişkisinin hizmet odaklı olmaktan işbirlikçi çalışmaya evrilmesi

Kültürel Miras Verisi

- Kütüphaneler, müzeler ve arşivlerdeki nadir eserler ve kaynaklar DİB'in temel uygulama verilerini oluşturuyor!
  - Eserlerin iyileştirici uygulamalar ile sürdürülebilir koruması,
  - Dijital ortama birebir aktarılabilmesi,
  - Fiziksel orijinaliyle yapılamayan işler!

The Digital Vercelli Book **BETA**

Thumbs Magnifier HotSpots Image-Text MS Desc DOTR 104v Diplomatic Info

7 **D**Wæt ic ſwefna cýrt ſecgan wylle hæſt mege mætte
 8 to midre nihte ſyðþan reord berend reſte wunedon.
 9 þuhte me þæt ic ge ſawe ſyllicre treow onlyft
 10 lædan leohte be wunden beama beorhtoft eall þæt
 11 beacen wæſ be goten mid golde gimmar ſtodon fægere
 12 æt foldan ſceatum . ſwylce þær fiſe wæron uppe
 13 onþam eaxle ge ſpanne be heoldon þær engel dryht
 14 neſ ealle fægere þurh forð ge ſcaeft newæſ ðærhuru
 15 fracoder gealga . Achine þær beheoldon halige gaſtaſ
 16 men ofer moldan ƒeall þeoſ mære ge ſcaeft :
 17 Syllic wæſ ƒe riƒe beam ƒic ƒynnü fäh for wunded
 18 mid wommü ge ſeah ic wuldreſ treow. wædum geweor
 19 ðode wynnü ſcinan ge gyred mid golde gimmar hæfdon
 20 be wriƒene weorðlice wealdes treow : h wæðre ic
 21 þurh þæt gold ongytan meahſe earmra ærgewin
 22 þæt hit æreſt ongan ſwætan on þa ſwiðran healfe
 23 eallic wæſ mid ƒurgum gedrefed . Forht ic wæſ for
 24 bære fægern ge r v h ð e ge reah ic bæſ ƒure beacen.

Search Q A A+

31%

Powered by EVT

Kaynak: Edition Visualization Technology. (2017). <https://visualizationtechnology.wordpress.com> adresinden erişildi.

About KITAB

Scholars study together (Image from a manuscript of al-Hariri's *Maqamat*, courtesy of the British Library)

Home / **About KITAB**

ABOUT

Message from the PI

The KITABis

Our interns

Our Projects

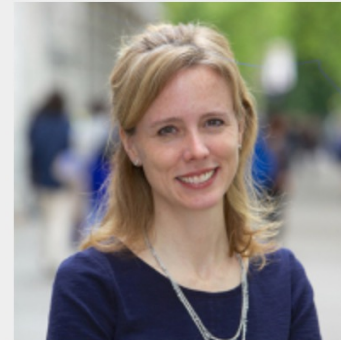
Collaborations

Funders

Get involved

About the Project: A Message from the PI

KITAB provides a digital toolbox and a forum for discussions about Arabic texts. We wish to empower users to explore Arabic texts in completely new ways and to expand the frontiers of knowledge about one of the world's largest and most complex textual traditions.

KITAB Corpus Arabic Metadata (OpenITI)

Last updated on : 20 March 2024 - 22:11:55

Filter entries by annotation status: ● Not Yet Annotated ● Annotation In Progress ● Annotation Completed ● Annotation Completed and Vetted

Excel CSV Primary Books Only All

Showing 1 to 50 of 13,211 entries

Show 50 entries

Search:

Previous 1 2 3 4 5 ... 265 Next

Tags	Edition / Editor	Length	Date	Author	Book Title	Version Id
GAL@literature-arabic :: SHICR :: GAL@literature-national :: SHICRJAHLI :: GAL@pseudo-calid :: GAL@period-muhammad :: :: JK@جاهلي :: JK@دواوين الشعر العربي :: :: ShamAY@الدواوين الشعرية - مرقم آليا :: born@JaziratArabRE :: RECONSTRUCTEDTEXT :: PRIMARYVERSION :: CLEANEDVERSION		5743	0001	ABU TALIB CABD MANAF أبو طالب Raise an author issue	DIWAN ديوان أبو طالب Raise a book title issue	JK007501 ● PRI Raise a version issue
GAL@literature-arabic :: SHICR :: GAL@literature-national :: SHICRJAHLI :: GAL@pseudo-calid :: GAL@period-muhammad :: :: JK@جاهلي :: JK@دواوين الشعر العربي :: :: ShamAY@الدواوين الشعرية - مرقم آليا :: born@JaziratArabRE		5740	0001	ABU TALIB CABD MANAF أبو طالب :: أبو طالب بن عبد المطلب Raise an author issue	DIWAN ديوان أبي طالب :: ديوان أبي طالب Raise a book title issue	SHAMAY0037822 ● SEC Raise a version issue
GAL@period-premuhammad :: GAL@literature-arabic :: SHICR :: GAL@literature-national ::		5215	0001	AWS IBN HAJAR	DIWAN	JK007502 ●

Transcribathon

- Gönüllülerin farklı dillerde ve farklı tarihsel dönemlere ait el yazısı tarihi metinleri transkribe etmeleri,
- 372.000'den fazla belge gönüllüler tarafından yazıya döküldü ve dijital metin dosyalarına dönüştürülerek Europeana'nın dijital kültürel miras öğelerinden oluşan geniş koleksiyonuna eklendi!

- READ-COOP Őu anda el yazısı metin tanıma yapay zeka modellerini Transcribathon'da halihazırda transkript edilmiŐ veya yakında transkript edilecek materyaller temelinde eğitmektedir. Yapay zeka modeli odaklanılan materyale ne kadar iyi adapte edilirse, otomatik transkripsiyonlar da o kadar doğru olacaktır.

NorHand Model

The screenshot displays a digital archive interface for a handwritten letter. At the top, navigation links include '← Tilbake til trefflisten' and '← Følge treff | Neste treff →'. The main header identifies the document as 'Brevs. 348 Brev fra Cather, Willa (1876-1947) til Undset, Sigrid (1882-1949)'. A toolbar with icons for document, list, search, help, zoom, share, heart, download, and menu is visible. The letter image shows the text: 'I'm sorry this letter is hard to read. My hand happens to be stiff today. M.S.C. Christmas Eve [1947]'. Below this, the salutation 'Dear Sigrid Undset;' is highlighted in yellow. The main body of the letter reads: 'The dear flowers you sent me brightened a day already happy. I have not felt much excitement about this festival of Christmas since I was a child. For Santa Claus has come! Will he come by air, or water, or by reindeer? No manner of arrival is so wonderful as his being here. I can't help feeling that the small, fat like'. A search overlay on the right shows the search term 'dear' and lists three results. The first result is a snippet of the letter's opening. The second result is another snippet. The third result is a longer snippet starting with 'and rather enjoy it. So will they! I set out 2 to wish you a happy Christmas, dear Lady, I didn't mean to explode like this. But for me Churchill's arrival simply is'. At the bottom, a blue bar indicates '1 av 3 treff' and a progress indicator shows '1/0'.

Kaynak: Consortium of European Research Libraries. (June 24, 2021). Handwritten Text Recognition at the National Library of Norway. <https://cerlblog.wordpress.com/2021/06/24/handwritten-text-recognition-at-the-national-library-of-norway/> adresinden erişildi.

Yeni Roller!

- Eserler üzerinden analitik ve ek açıklama araçlarının oluşturulması,
- Akademisyenlerin, araştırmacıların doğrudan dijital dosyalara içerik ekleyebilmesine yardımcı olmak,
- Uzun süreli depolama için kopyalar oluşturulması,
- Farklı çözünürlüklerde sürüm oluşturulması,
- Orijinalliği bozmadan diğer dijital sürümlerle ve kültürel varlıklarla birleştirme (Varner ve Hswe, 2016).

Dijital Kütüphanecilik / Digital Librarianship

- Kullanıcılara (öğrenciler, fakülte personeli, araştırmacılar) bilgisayar teknolojileri yardımıyla dijitalleşirmenin ötesindeki imkânları keşfetme konusunda destek sağlamak (Sula, 2013, s. 22).
- Koleksiyon ve içerikle ilgili ihtiyaçlarına en uygun bilgisayar teknolojilerini bulmalarına yardımcı olmak (Poremski, 2017, s. 147).

Meydan Okumalar!

- Birden çok kaynak arasında provenans oluşturmak,
- Sürdürülebilirlik,
- Tekrara düşmemek,
- Açık erişim

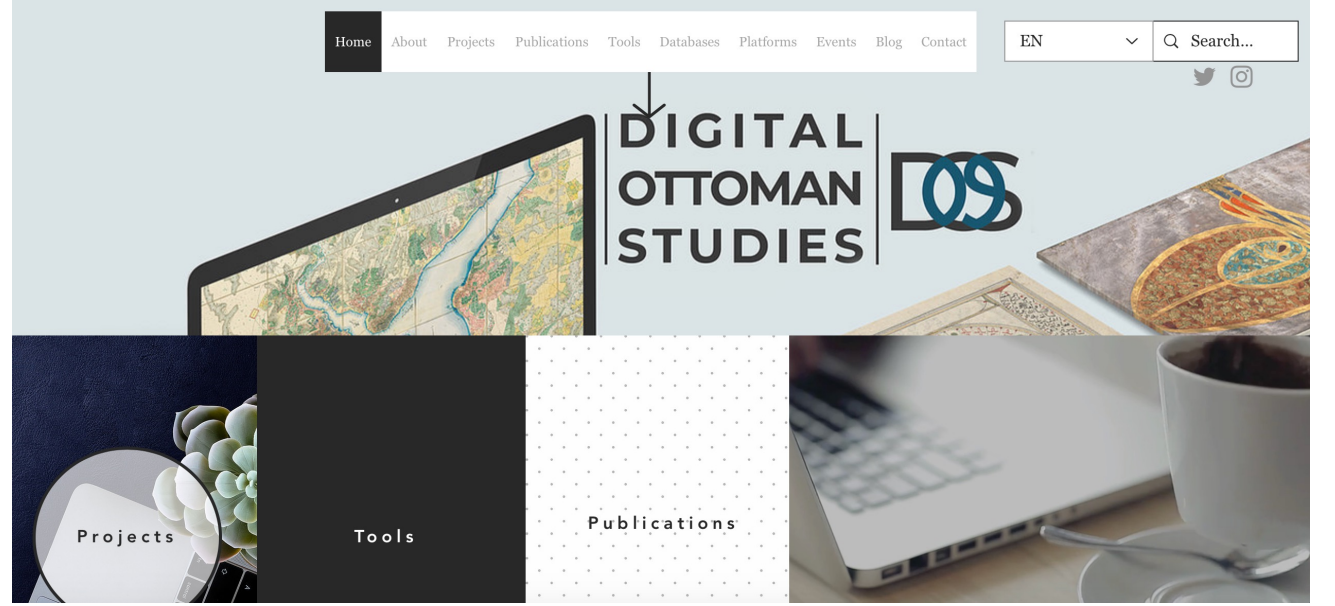
DH|LAB Sabancı DHLab
@SabanciDhLab

Sabancı Üniversitesi Dijital Beşeri Bilimler Laboratuvarı
(Sabancı University Digital Humanities Lab - DHLAB)
açıldı. Web sitemiz yakında yayında!

dhlab.sabanciuniv.edu

MARMARA
ÜNİVERSİTESİ
Köklü geçmiş, güçlü gelecek...

Üniversite ▾

Akademik ▾

Kampüste Yaşam ▾

Araştırma ▾

Hizmetler ▾

Dijital Beşeri Bilimler Uygulama
ve Araştırma Merkezi

Anasayfa ◦ Araştırma ◦ Araştırma ve Uygulama Merkezleri
◦ Dijital Beşeri Bilimler Uygulama ve Araştırma Merkezi

JOB: Head of Digital Scholarship (Boston College)

MAR 24 2022 | From the announcement: Full-Time Equivalent Hiring Range: \$81,650 to \$102,050; salary commensurate with relevant experience. The Head of Digital Scholarship will lead the team and colleagues across the libraries to envision, plan and deliver innovative and sustainable digital research services in concert with student, faculty, and library needs. Through exploration of new technologies, and engagement ...

[dh+lib review](#) · [Jobs](#)

[read more](#) →

JOB: Digital Humanities Librarian (Sarah Lawrence College)

MAR 24 2022 | From the announcement: Sarah Lawrence College is seeking an intellectually curious technologist to join the Esther Raushenbush Library team in the role of Digital Humanities Librarian. Sarah Lawrence's unique and innovative student-driven approach to education offers a fertile laboratory for the development of a digital humanities initiative grounded in interdisciplinary collaboration. The Digital Humanities Librarian ...

[dh+lib](#)

[read more](#) →

Required Qualifications

Required Qualifications:

- An ALA-accredited MLS or MLIS degree in relevant subject area or an equivalent combination of education and experience
- 2-3 years' experience teaching and/or collaborating with faculty and students in the design of courses and curricula employing digital methodologies and engaging in research that extends scholarship into the digital space
- Knowledge of data issues in the research/knowledge creation lifecycle
- Demonstrated ability to work collaboratively with faculty, subject librarians, special collections and others in order to advance digital arts and humanities research
- Experience in a library or technology position that includes support of services and technologies that are frequently used in digital scholarship
- A passion for digital scholarship, and particularly a passion for inspiring others to see new possibilities

[Contact Us](#) [Contribute](#)

[Suggest a feed](#)

Tweets by [@DHandLib](#)

[dh+lib](#) [dh+lib](#) [@DHandLib](#)
EVENT: Python Basics for Librarians and Archivists (ACRL DSS) ← [dh+lib](#)
[dhandlib.org/2022/03/24/eve...](#)

Mar 25, 2022

[dh+lib](#) [dh+lib](#) [@DHandLib](#)
EVENT: California Digital Humanities Research Institute ← [dh+lib](#)
[dhandlib.org/2022/03/24/eve...](#)

Mar 25, 2022

Kaynaklar

- Consortium of European Research Libraries. (June 24, 2021). Handwritten Text Recognition at the National Library of Norway. <https://cerlblog.wordpress.com/2021/06/24/handwritten-text-recognition-at-the-national-library-of-norway/> adresinden erişildi.
- Decision (eu) 2022/2481 of the european parliament and of the council of 14 december 2022 establishing the digital decade policy programme 2030 (text with eea relevance), Official Journal of the European Union (2022-12-19) 4–26. URL: <https://eurlex.europa.eu/eli/dec/2022/2481/oj>.
- Edition Visualization Technology. (2017). <https://visualizationtechnology.wordpress.com> adresinden erişildi.
- European Commission Culture. (2014). http://ec.europa.eu/culture/library/reports/2014-heritage-mapping_en.pdf adresinden erişildi.
- European Commission Culture and Creativity. (19 Ekim, 2023). European digital heritage. <https://culture.ec.europa.eu/cultural-heritage/cultural-heritage-in-eupolicies/european-digital-heritage>
- European Commission, Directorate-General for Communication, The EU in 2018 – General report on the activities of the European Union, Publications Office of the European Union, 2019, <https://data.europa.eu/doi/10.2775/356350>
- Heritage Counts. (2020). Heritage and the Economy 2020. <https://historicengland.org.uk/content/heritage-counts/pub/2020/heritage-and-the-economy-2020/>
- Kaplan, F. (2014). Frederic Kaplan: How to build an information time machine [Video dosyası]. Erişim adresi: https://www.ted.com/talks/frederic_kaplan_how_i_built_an_information_time_machine/transcript?language=en adresinden erişildi.
- Kitab Project. (22 Mart, 2024). <https://kitab-project.org> adresinden erişildi.
- Kramer, M. J. (2012). What does digital humanities bring to the table?. Erişim adresi: <http://www.michaeljkramer.net/cr/what-does-digital-humanities-bring-to-the-table/>
- Poremski, M. D. (2017). Evaluating the landscape of digital humanities librarianship. *College & Undergraduate Libraries*, 24(2-4), 140-154. doi: 10.1080/10691316.2017.1325721.
- Sula, C. A. (2013) Digital humanities and libraries: A conceptual model. *Journal of Library Administration*, 53(1), 10-26. doi: 10.1080/01930826.2013.756680 .
- The European Commission Recommendations. (2011). Commission Recommendation of 27 October 2011 on the digitisation and online accessibility of cultural material and digital preservation. Official Journal of the European Union. L283/39.
- TranscriBathon. (22 Mart, 2024). <https://europeana.transcribathon.eu> adresinden erişildi.
- Varner, S. Ve Hswe, P. (2016, Ocak 4). Special report: Digital humanities in Libraries [Web blog yazısı]. <https://americanlibrariesmagazine.org/2016/01/04/special-report-digital-humanities-libraries/> adresinden erişildi.

Kütüphanelerde Dijital İnsanî Bilimler Uygulamaları

Dr. Sümeyye Akça

Marmara Üniversitesi, Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü

<https://sumeyyeakca.wordpress.com>

X: @sumeyyeakca

sumeyyesakca@gmail.com

ULUSLARARASI
KÜTÜPHANE VE
INTERNATIONAL LIBRARY AND TECHNOLOGY FESTIVAL
TEKNOLOJİ
FESTİVALI
23-27 Mart 2024
Rami Kütüphanesi